

APLICAREA SANȚIUNII CONTRAVENȚIONALE ÎN CAZUL PLURALITĂȚII DE CONTRAVENȚII

Liuba ȘOVA

Există **pluralitate de contravenții**, atunci când aceeași persoană săvârșește două sau mai multe contravenții, înainte de a fi sancționată (*prin act procesual definitiv*) pentru vreuna din ele, iar prescripția răspunderii contravenționale n-a expirat.

(Nu este pluralitate de contra venții în cazul săvârșirii contra-venției prelungite sau contravenției continue).

Codul contravențional (*C. contr.*) [1] reglementează în art. 44 aplicarea sancțiunii contravenționale în cazul pluralității de contravenții.

Regula generală, stabilită în alin. (1) art. 44 C. contr., dispune că *„În cazul în care una și aceeași persoană săvârșește două sau mai multe contravenții, se aplică sancțiune pentru fiecare contravenție în parte“*.

Regula specială din alin. (2) art. 44 C. contr. prevede că, *„Dacă persoana este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multe contravenții, se aplică sancțiune pentru fiecare contravenție în parte, stabilindu-se definitiv sancțiunea pentru concurs de contravenții prin absorbția sancțiunii mai ușoare de sancțiunea mai gravă ori prin cumulul sancțiunilor aplicate în limitele stabilite de articolul care prevede sancțiunea mai gravă“*.

Din sistemul de aplicare a sancțiunii contravenționale în caz de pluralitate de fapte, potrivit dispoziției speciale de la alin. (2) art. 44 C. contr., deducem posibilitatea aplicării uneia din metodele:

- 1) absorbția sancțiunii mai ușoare de sancțiunea mai gravă și,**
- 2) cumulul sancțiunilor aplicate în limitele stabilite de articolul care prevede sancțiunea mai gravă.**

Odată ce art. 44 C. contr. la aplicarea sancțiunii în cazul pluralității de contravenții prescrie două reguli, vom dezvolta împrejurările în care se va folosi regula specială sau cea generală. La aplicarea sancțiunii în cazul pluralității de contravenții, se va folosi regula

specială (*adică se va aplica una din metode: fie absorbția, fie cumulul aritmetic*), dacă se vor întruni cumulativ următoarele condiții:

a) există pluralitate de contravenții săvârșite de una și aceeași persoană;

b) toate aceste contravenții sunt soluționate (*fie: constatate și examinate – în cazul autorității administrative competente să examineze cauzele contravenționale, fie judecate – în cazul instanței judecătorești*) în același timp de aceeași autoritate competentă;

c) examinarea tuturor acestor contravenții ține de competența aceleiași autorități competente să soluționeze (*examineze/judece*) cauzele contravenționale;

d) prescripția răspunderii contravenționale n-a expirat.

Dacă nu sunt întrunite aceste condiții, atunci, conform regulii generale, se va aplica câte o sancțiune pentru fiecare contravenție în parte. În caz de pluralitate de contravenții, sancțiunile stabilite pentru fiecare contravenție în parte vor fi executate fiecare în parte, separat [2, p. 92].

Conform art. 393 C. contr., autoritățile competente să soluționeze cauzele contravenționale sunt: instanța de judecată, procurorul, comisia administrativă, agentul constator. La întrebarea: care autoritate competentă să soluționeze cauzele contravenționale poate opera cu regula specială la aplicarea sancțiunii în cazul pluralității de contravenții?, vom răspunde că, în procesul examinării/judecării pluralității de contravenții, toate autoritățile competente să soluționeze cauze contravenționale pot folosi aceste metode (*fie absorbția, fie cumulul*), cu condiția că sunt întrunite condițiile expuse *supra*.

Sistemul cumulului aritmetic dispune în alin. (2) doi al art. 44 C. contr. că, **cumulul sancțiunilor aplicate nu va depăși limitele stabilite de articolul care prevede sancțiunea mai gravă.**

Pentru a dezvolta natura juridică a metodei de cumul, vom menționa că:

a) termenul „**cumul**”, în acest sens, semnifică: a aduna, a totaliza, a face o singură sancțiune din câteva sancțiuni. Nu are nicio importanță dacă faptele sunt, juridic vorbind, omogene sau nu;

b) cumulul sancțiunilor se aplică, de regulă, în cazul sancțiunilor care fac parte din aceeași categorie de sancțiuni (*de ex., amenda se poate cumula cu amenda*);

c) această metodă este condiționată de faptul că, cuantumul, adică *suma* rezultată în urma adunării tuturor sancțiunilor stabilite pentru fiecare contravenție în parte (*acea sumă care va constitui și sancțiunea definitivă în cazul pluralității de contravenții*), nu trebuie să depășească limitele stabilite de articolul care prevede sancțiunea mai gravă.

De regulă, această metodă implică două acțiuni consecutive, dintre care:

a) mai întâi se aplică sancțiune pentru fiecare contravenție în parte, apoi

b) se vor totaliza, aduna aritmetic toate sancțiunile aplicate pentru fiecare contravenție pentru a stabili definitiv prin cumul o singură sancțiune pentru pluralitate de contravenții. Sancțiunea definitivă (*rezultată din suma aritmetică a tuturor sancțiunilor*), nu va depăși limitele stabilite de articolul care prevede sancțiunea mai gravă.

Pentru a relata despre aplicarea în mod practic a sistemului cumulului aritmetic în cazul pluralității de contravenții, vom admite, cu titlu de exemplu, că o persoană a fumat în transportul public (alin. (18) art. 91¹ C. contr.), a aruncat peste geam cutia de la țigări și sticla cu apă (alin. (2) art. 203 C. contr.), apoi a deteriorat prin ardere un scaun din troleibuz (art. 202 C. contr.). Conform art. 400 C. contr., toate aceste contravenții, ținând de competența MAI, pot fi examinate de unul și același agent constatator dacă:

- persoana fizică nu este minor. Deoarece subiect al contravenției prevăzute la art. 203 C. contr. poate fi și minorul, iar toate cauzele contravenționale în privința minorilor se soluționează obligatoriu pe cale judiciară, adică doar de instanța de judecată;

- în cazul fiecărei contravenții, se va aplica sancțiune sub formă de amendă (*sancțiunea de la art. 203, art. 202 C. contr. prevede de rînd cu amenda, ca sancțiune alternativă și munca neremunerată.*

Iar munca neremunerată în folosul comunității poate fi aplicată numai de instanța de judecată).

Conform art. 444 C. contr., în cazul pluralității de contravenții săvârșite de aceeași persoană, constatate în același timp de același agent, a căror soluționare ține de competența aceluiași organ, se încheie un singur proces-verbal. Aplicarea sancțiunii în acest caz de pluralitate de contravenții va demara mai întâi cu aplicarea sancțiunii pentru fiecare contravenție separat, și admitem că:

a) pentru fumatul în mijlocul de transport public, conform alin. (18) art. 91¹ C. contr. (*care prevede ca sancțiune – amendă de la 30 la 42 de unități convenționale aplicată persoanei fizice*), se va aplica – amenda de 30 u.c.

b) pentru aruncarea deșeurilor pe fereastra vehicolului, în baza alin. (2) art. 203 C. contr. (*care prevede ca sancțiune – amendă de la 18 la 30 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore*), se va aplica – amendă de 18 u.c.

c) Pentru deteriorarea scaunului din troleibuz, în baza art. 202 C. contr. (*care prevede ca sancțiune – amendă de la 6 la 12 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 60 de ore*), se va aplica – amenda de 8 u.c.

Pentru stabilirea definitivă a unei sancțiuni, prin aplicarea sistemului de cumul, se vor aduna aritmetic toate sancțiunile: 30 u.c. + 18 u.c. + 8 u.c. = 56. Reținem că cuantumul rezultat în urma totalizării nu trebuie să depășească limitele stabilite de articolul care prevede sancțiunea mai gravă. În cazul dat, art. 91¹ C. contr. alin. (18) este articolul, care prevede cea mai gravă sancțiune sub formă de amendă – de 42 u.c. Aceasta înseamnă că, **indiferent cât nu ar fi cuantumul (suma) rezultat în urma adunării tuturor sancțiunilor, în final, nu se va putea aplica o sancțiune definitivă care să depășească 42 u.c.**

Pe cale de consecință, în cazul pluralității de contravenții descris ca exemplu *supra*, chiar dacă suma aritmetică a tuturor sancțiunilor stabilite pentru fiecare contravenție este de – 56 u.c., juridic se va aplica o singură sancțiune definitivă sub formă de amendă în mărime de 42 u.c.

Referitor la natura juridică a celeilalte metode – metoda absorbției, vom menționa că la aplicarea ei în cazul pluralității de contravenții, **sancțiunea mai ușoară este absorbită de sancțiunea mai gravă.**

De regulă, această metodă se aplică la stabilirea sancțiunii definitive în cazul concursului de contravenții, când pentru fiecare contravenție s-au aplicat sancțiuni de diferite categorii.

În cazul comiterii de către aceeași persoană a două sau mai multe contravenții care, potrivit legi, atrag după sine sancțiuni de diferite categorii, atunci sancțiunea definitivă pentru un concurs de contravenții se stabilește prin absorbția sancțiunii mai ușoare de sancțiunea mai gravă. Amenda se consideră o sancțiune mai ușoară

decât cea de muncă neremunerată în folosul comunității, iar munca neremunerată în folosul comunității – o sancțiune mai ușoară decât arestul contravențional. De ex., dacă o persoană a săvârșit două contravenții, dintre care, pentru o contravenție s-a aplicat – munca neremunerată în folosul comunității, iar pentru cealaltă – amenda, atunci amenda va fi absorbită de munca neremunerată, aceasta fiind mai gravă, iar definitiv se va aplica doar munca neremunerată în folosul comunității. În caz că pentru fiecare contravenție s-au aplicat o sancțiune principală și una complementară, atunci sancțiunea principală mai gravă va absorbi sancțiunea principală mai ușoară, iar definitiv se va stabili o sancțiune principală (de regulă, cea mai gravă) și una sau două sancțiuni complementare.

Vom reține că:

- sancțiunea principală mai gravă nu poate absorbi sancțiunea complementară, aceasta înseamnă că separat se va efectua calcularea între sancțiunile principale și cele complementare.
- în cazul sancțiunilor complementare, se va aplica aceeași metodă ca cea aplicată sancțiunilor principale. Conform art.38 alin. (4) C. contr., Durata arestului contravențional este de la 3 la 15 zile. În cazul concursului de contravenții sau al cumulului de hotărâri de sancționare, pentru care, conform legii, se prevede în calitate de sancțiune arestul contravențional, instanța de judecată poate aplica această sancțiune pe un termen de până la 30 de zile.

Referințe:

1. Codul nr. 218 din 24.10.2008 contravențional al Republicii Moldova. Republicat în: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 78-84 din 17.03.2017.
2. PODARU, O., CHIRIȚĂ, R. *Regimul juridic al contravențiilor (O.G. nr. 2/2001 comentată)*. Ediția a 2-a. Editura Hamangiu, 2011. 360 p.